

Niet-Motorische Symptomen van M. Parkinson

Pieterneel Groot-Gunneweg
Neuroloog St Jansdal ziekenhuis
18-9-2019

Indeling

- Wie ben ik
- Niet-motorische verschijnselen van Parkinson

Pauze

- Vragen

Parkinson *Café*

Motorische verschijnselen

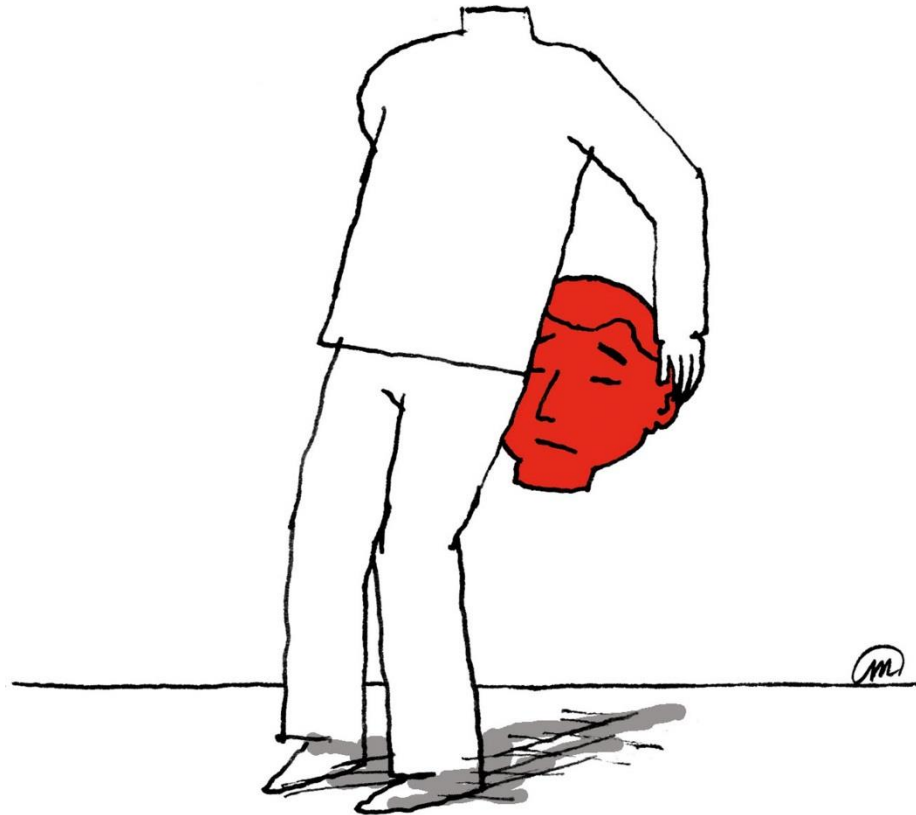
Niet-motorische verschijnselen

Niet-motorische verschijnselen ...

- Veel voorkomend
- In vroeg stadium
- Toename in de loop van de ziekte
- Weinig aandacht voor
- Meest invaliderend
- Weinig reactie op dopaminerge (“parkinson”) medicatie

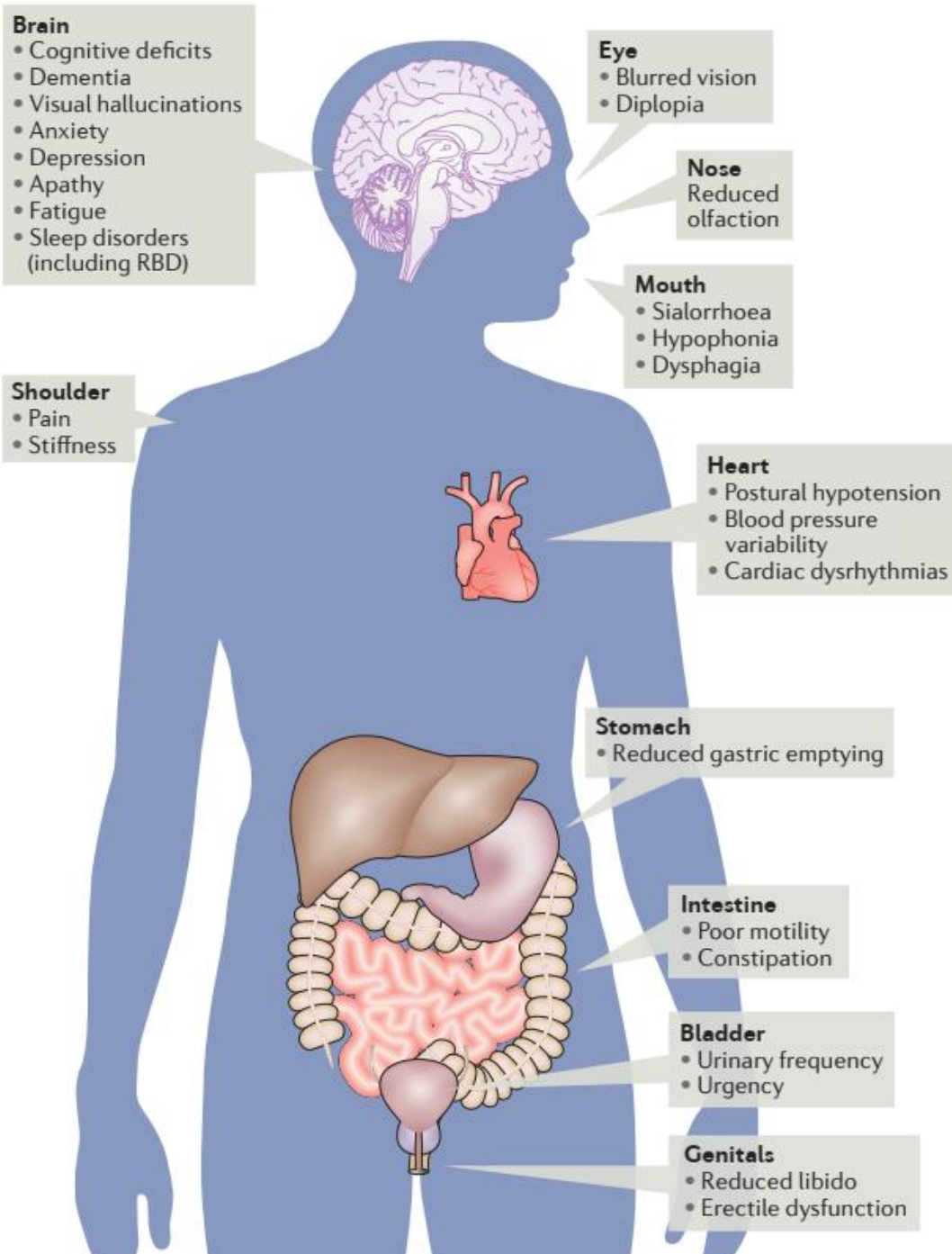
Schaamte

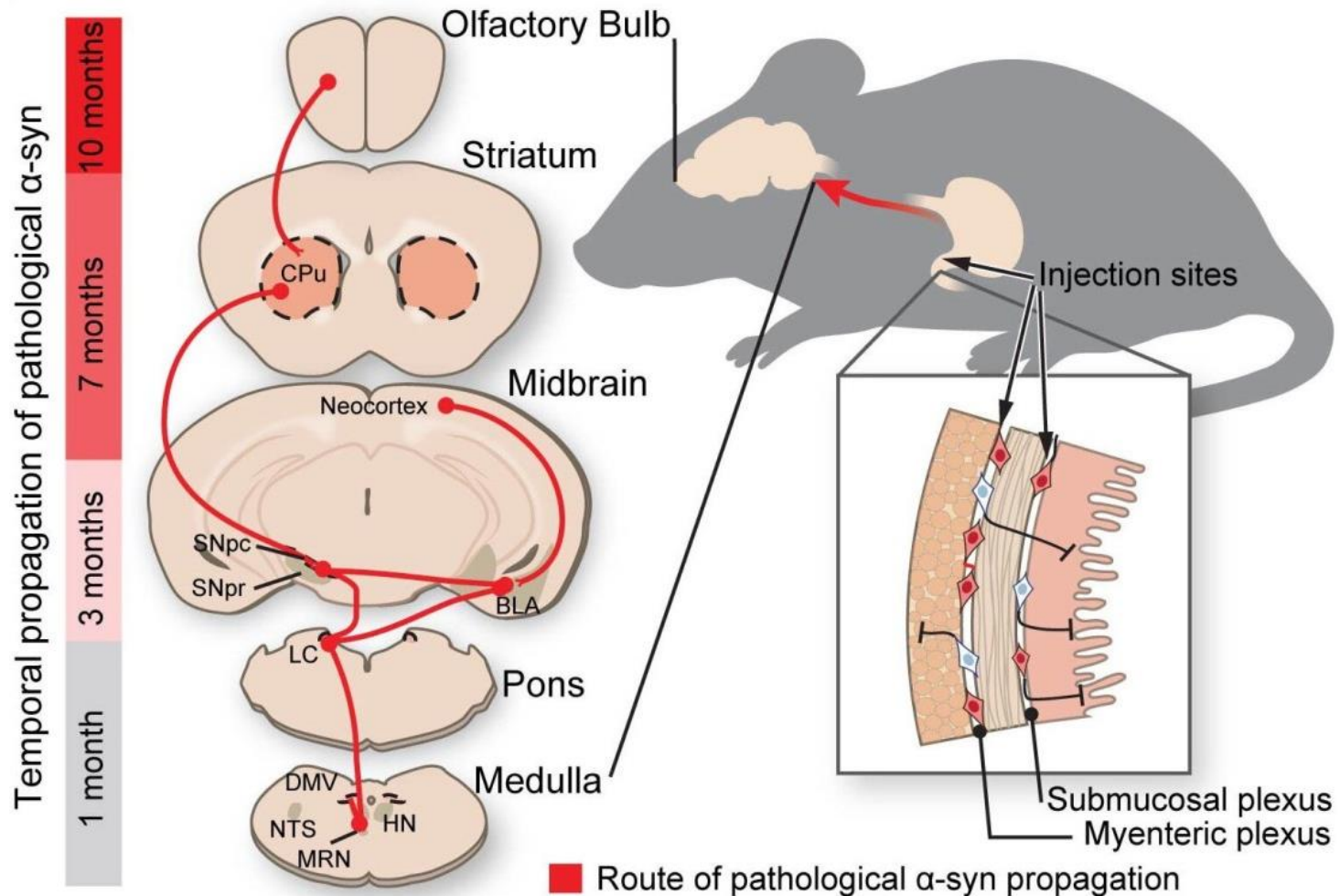
James Parkinson beschreef het al...

“The expulsion of the feces from the rectum sometimes requiring mechanical aid”

Theorie ontstaan van parkinson: darm speelt centrale rol

Theorie ontstaan van parkinson

- Verkeerd gevouwen eiwit
- Zet af in de hersenen, hersencellen gaan dood
- Ontstaan lewylichaampjes
- Hierdoor belemmering van bewegen/denken

Niet motorische verschijnselen

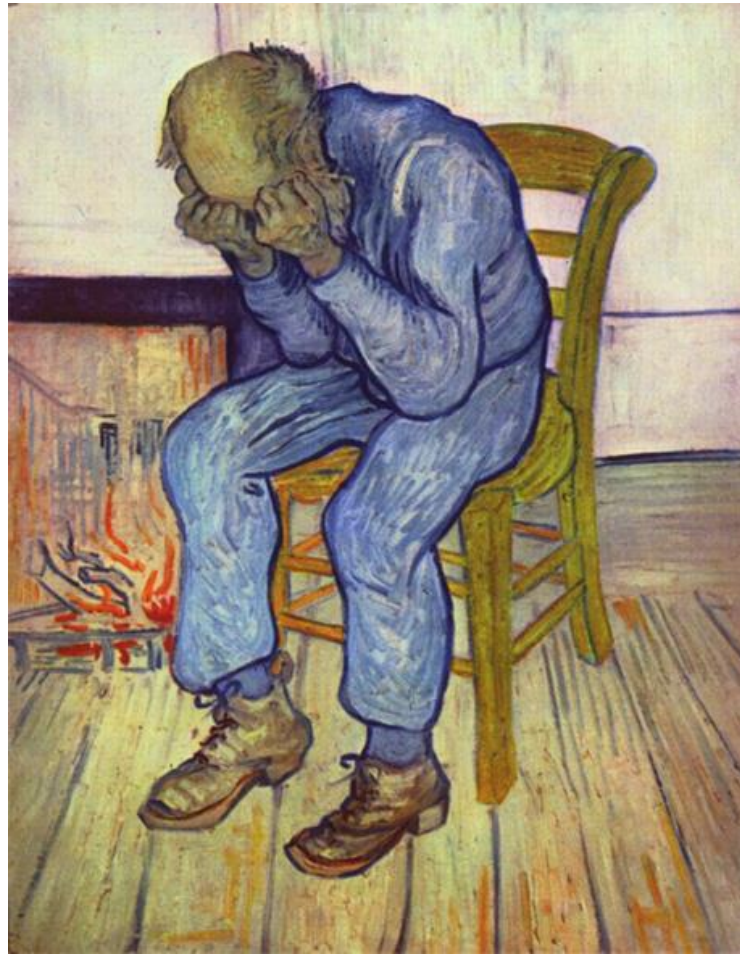
1. Geestelijk
2. Slaap
3. Niet-willekeurige (autonome) zenuwstelsel
4. Zingtuigen

1. Geestelijke stoornissen

Depressie

Depressie: klachten

- Somberheid
- Vaak ook angst klachten
- Minder (soms juist meer) eetlust
- Geen zin hebben dingen te ondernemen
- Geen plezier meer hebben in dingen
- Gebrek aan emotie/motivatie/enthousiasme
- Slechter slapen
- Vermoeidheid
- Denken aan de dood

Depressie: therapie

- Psychologische ondersteuning
- Optimale behandeling motorische verschijnselen
- Afleiding/dingen omhanden hebben
- Medicatie tegen depressie

Verslavingsneiging

- Dopamine werkt op beloningssysteem
- Verslaving aan dopamine medicatie (dopamine dysregulatie syndroom)
- Gok-/seks- /koop-/ eetverslaving
- Punding (doelloos herhalen van handelingen)

Geheugenproblemen

Geheugenproblemen: klachten

- Traagheid
- Moeite met schakelen
- Vergeetachtigheid
- Onzekerheid (neiging dingen te controleren)
- Gaat vaak samen met hallucinaties
- Dementie

Geheugenproblemen: therapie

- Uitleg
- Ondersteuning voor u en uw partner
- Case manager thuiszorg
- Evt medicatie: pleister galantamine

Hallucinaties

Hallucinaties: klachten

- Vaak in 1^e instantie schimmen
- Met name dingen zien (maar kan ook horen/voelen/ruiken)
- Later concreet, vaak dieren
- Meestal 's nachts
- Toename bij verandering van omgeving/ziekte
- Kan tot ernstige angst/verwardheid leiden

Hallucinaties: therapie

- Ontsteking/ontregeling opsporen en behandelen
- Zorg voor herkenbare spullen (bij opname)
- Evt medicatie
 - Evt medicatie voor parkinson verlagen
 - Galantamine pleister
 - Antipsychotische medicatie (bloedcontrole)

2. Slaapstoornissen

Beïnvloeding van slaap

Slaapstoornissen

- 60-90% van patiënten
- Slapeloosheid (in- of doorslaap problemen)
 - Nachtelijke verstoring door rls/dromen/plassen
 - Stemmingsproblemen
 - Stramheid
- Beenbewegingen
- Overmatige slaperigheid overdag
- Stoornis van de REM-slaap

REM- slaap gedrag stoornis

- Uitvoeren van dromen
- Ca 30%
- Vaker bij mannen

Behandeling

- medicatie: Clonazepam

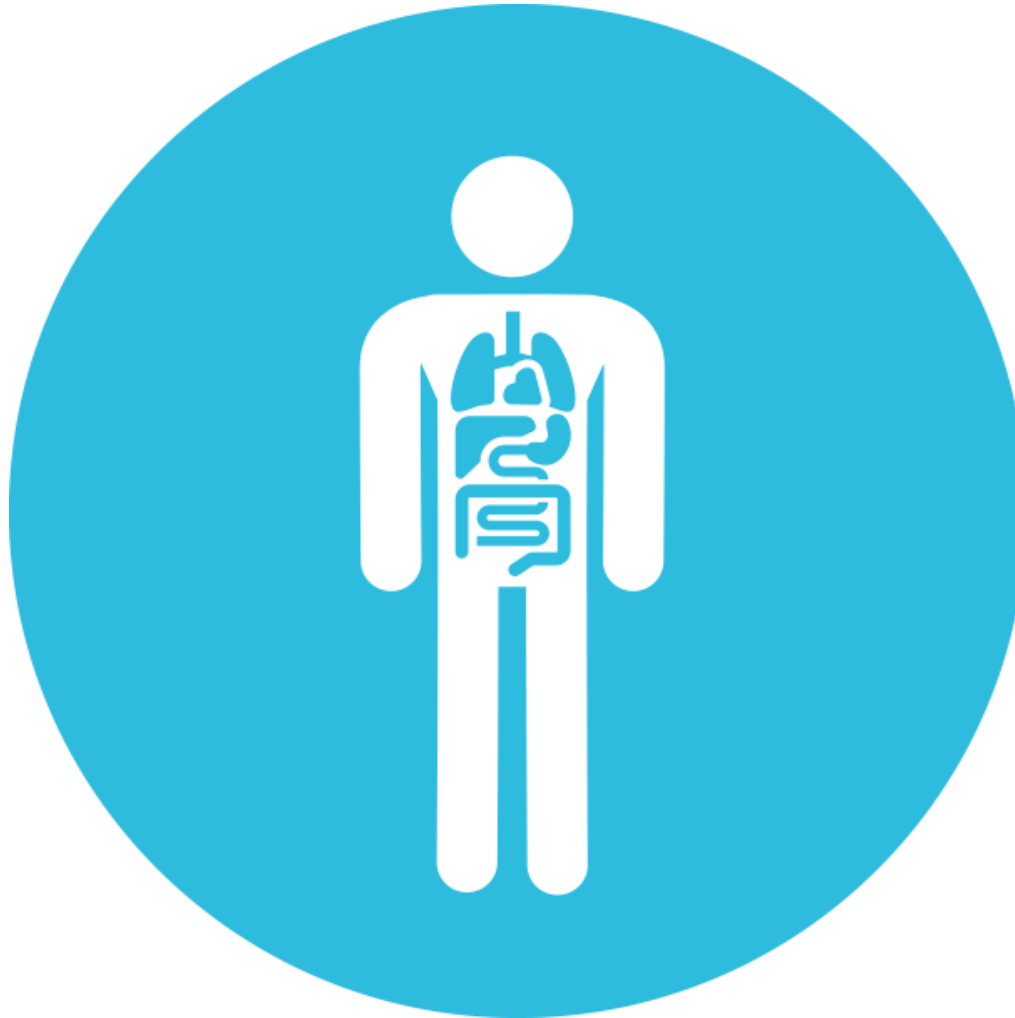
Slaperigheid overdag

- Door de parkinson zelf
- Door de medicatie
- Door nachtelijk slaapgebrek

Behandeling

- Evt verlagen van agonist
- Let op met autorijden

3. Autonome functiestoornissen

Darmproblemen

- Obstipatie

Obstipatie: behandeling

- Adviezen:
 - Voldoende drinken (2 liter per dag)
 - Voldoende bewegen
 - Dieet adviezen: vezels innemen
- Evt medicatie: extra vezels en zn klysma

Hoge nood...

Plasproblemen

- Vaak kleine beetjes plassen
- Moeite met ophouden
- Nachtelijk plassen

Behandeling:

- Uitsluiten andere oorzaak (prostaat)
- Evt medicatie (via uroloog)
 - bijwerkingen (verwardheid/volle blaas)

Orthostatische hypotensie

- Duizeligheid/licht gevoel in hoofd bij opstaan
- Door bloeddrukdaling
- Kan tot flauwvallen leiden

Orthostatische hypotensie

Therapie:

- vermijden grote maaltijden, alcohol, persen
- slapen met benen omlaag
- meer zoutinname
- minimaal 2 liter water/dag
- (lange) steunkousen

Intimiteit en seksualiteit

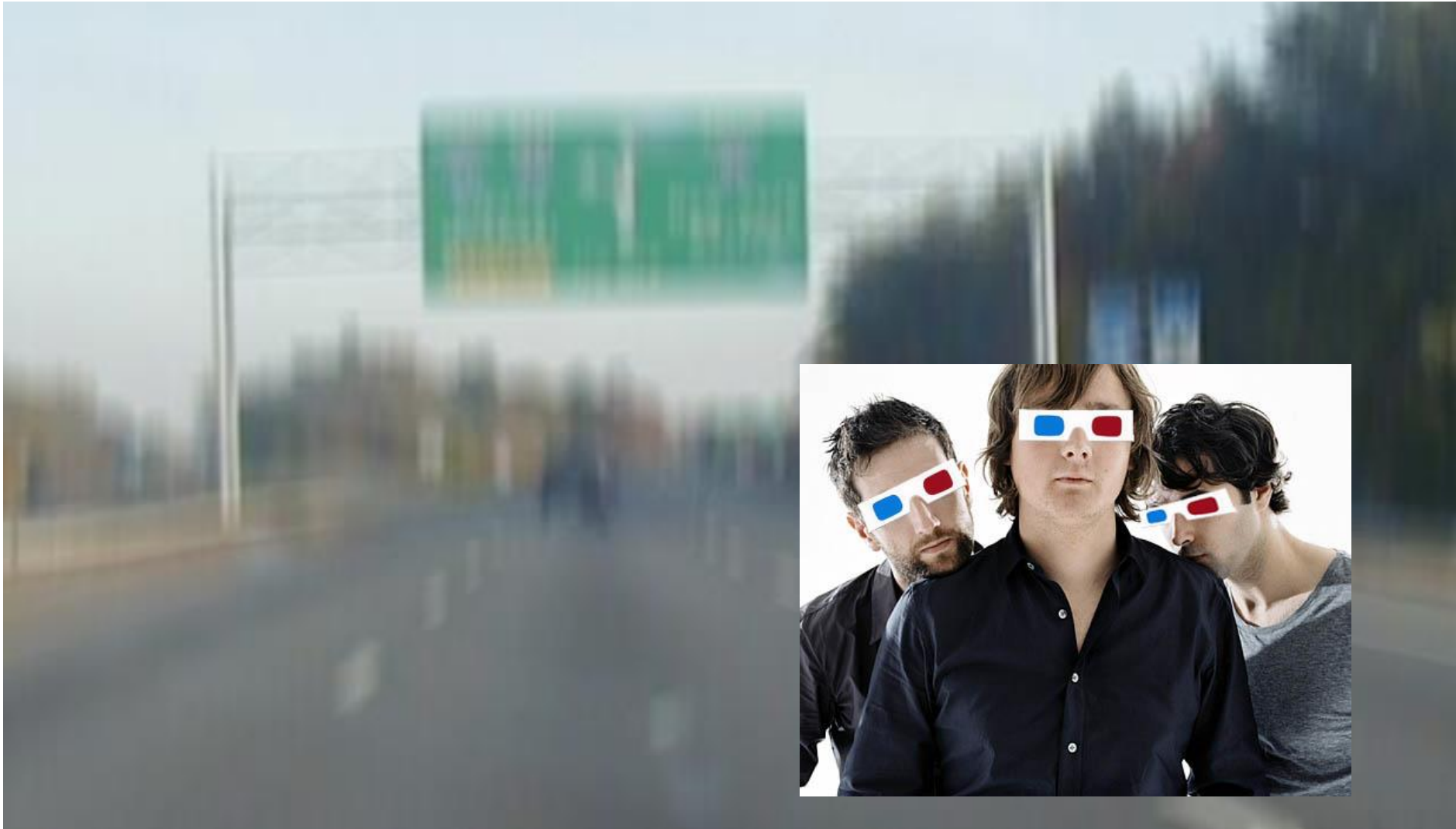
- Erectiestoornissen
- Toename of afname van zin in seks
- Bespreek het, betrekken seksuoloog

4. Zintuiglijke stoornissen

Problemen met zicht

Speekselvloed en slikproblemen

Behandelmogelijkheden:

- Logopedie
- Aanpassen voedsel
- Medicatie voor speekselvloed
- Botuline in speekselklier
- Radiotherapie speekselklier

Wat betekent dit voor u...

- Parkinson is meer dan problemen met bewegen
- Vaak veel “onzichtbare klachten” vroeg in ziekte
- Grote impact op kwaliteit van leven
- Maak de klachten bespreekbaar
- Behandeling of begeleiding vaak mogelijk

Bezoek aan uw neuroloog

*Ik ga naar de dokter
en neem mee...*

Wat is belangrijk voor uw arts?

- Vertel wat er speelt
- Bereid u voor op het gesprek:
 - Er is veel te bespreken,
 - 15 minuten zijn zó voorbij
- Neem een medicatielijst mee
- Schaam u niet voor vragen of klachten, wellicht is er een oplossing voor!

